

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 8P/54/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112216151
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Šulek
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2019:2112216151.36

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudcom JUDr. Jozefom Šulekom vo veci starostlivosti o maloleté deti: D. A., narodený XX. XX. XXXX, D. A., narodený XX. 7. XXXX, F. A., narodená XX. 4. XXXX a T. A., narodený 8. 7. XXXX, v konaní zastúpených opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, deti rodičov: Y. A., zomrelá 6. 6. XXXX a D. A., narodený XX. 5. XXXX, bytom Trnava, adresa pre doručovanie: XXX XX D. XXX, deti bytom u starej matky F. A., narodenej XX. XX. XXXX, bytom A. B. XX, XXX XX A., právne zastúpenej: JUDr. Andrea Čechovičová, advokátka so sídlom Dolné Bašty 2, 917 01 Trnava, o náhradnej starostlivosti nad maloletými a iné, takto

rozhodol:

- I. Súd n a r i a d' u j e maloletému D. ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Reedukačnom centre Čerenčany, ul. Samuela Kollára 72, 979 01 Rimavská Sobota.
- II. Súd n a r i a d' u j e maloletému D. ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Reedukačnom centre Čerenčany, ul. Samuela Kollára 72, 979 01 Rimavská Sobota.
- III. Otec je povinný platiť na výživu maloletého D. sumou 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona splatné vždy do 15. dňa každého mesiaca dopredu na účet Reedukačného centra Čerenčany, ul. Samuela Kollára 72, 979 01 Rimavská Sobota počnúc právoplatnosťou rozsudku.
- IV. Otec je povinný platiť na výživu maloletého D. sumou 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona splatné vždy do 15. dňa každého mesiaca dopredu na účet Reedukačného centra Čerenčany, ul. Samuela Kollára 72, 979 01 Rimavská Sobota počnúc právoplatnosťou rozsudku.
- V. Otec je povinný platiť zvýšené výživné na maloletú F. a T. na každého sumou 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona splatné vždy do 15. dňa každého mesiaca dopredu na účet príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny počnúc právoplatnosťou rozsudku.
- VI. Súd konanie o uložení výchovného opatrenia maloletej F. a T. z a s t a v u j e.
- VII. Súd mení rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 20P/295/2009-49 zo dňa 14. 7. 2010 v časti zverenia a výživného na maloletého Richarda a Róberta a v časti výživného na maloletú F. a T..
- VIII. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.
- IX. Štát nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením č. k. 8P/54/2012-44 zo dňa 13. 8. 2012 začal súd konanie o náhradnej starostlivosti nad maloletými, vrátane maloletého D. A., nar. XX.XX.XXXX. Maloletý D. je v súčasnosti v náhradnej osobnej

starostlivosti starej matky F. A., narodenej XX. XX. XXXX, bytom A. B. XX, A., na základe Rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 20P/295/2009-49 zo dňa 14.07.2010.

2. Rozsudkom č. k. 8P/54/2012-404 zo dňa 13.08.2015, - súd nariadil nad maloletým D. ústavnú starostlivosť v Detskom domove Pečeňady, Pečeňady 66.

- otca zaviazal platiť na výživu maloletého D. sumu 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona splatné vždy do 15. dňa každého mesiaca dopredu na účet Detského domova Pečeňady počnúc právoplatnosťou rozsudku.

- konanie o náhradnej starostlivosti nad maloletými D., F. a T. zastavil.

- začal konanie o úprave styku otca s maloletými D., F. a T. a o výchovnom opatrení.

- určil stretávanie otca s maloletými deťmi je oprávnený stretávať sa s maloletými D., F. a T. v Centre pomoci pre rodinu v Trnave a to každý pondelok v týždni od 14.30 hod. do 16.30 hod. za prítomnosti zamestnanca L.. L. C. po dobu jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia.

- nariadil nad maloletými D., F. a T. dohľad.

- uložil otcovi podrobiť sa odbornému poradenstvu - psychologickému poradenstvu v trvaní jedného roka od právoplatnosti tohto rozhodnutia v intervale podľa doporučenia psychológa s cieľom zlepšiť a sanovať správanie otca k starej matke, a to jej rešpektovaním ako matky a starej matky, rešpektovaním výchovných postupov starej matky voči maloletým deťom, zabráneniu dvojkoľajnosti vo výchove maloletých detí.

3. Súd prvej inštancie vychádzal pri svojom rozhodnutí z toho, že mal. D. od 1. do 4. ročníka základnej školy navštevoval špeciálnu triedu pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, pričom jeho primárnou diagnózou sú NKS (narušená komunikačná schopnosť) + ADHD, v roku 2011 a v školskom roku 2012/2013 bolo jeho správanie v súlade so školským poriadkom, bez vážnejších problémov, pri menších prehreškoch voči školskému poriadku bol schopný priznať si vinu a mal dobré vzdelávacie výsledky, jeho domáca príprava bola dobrá, domáce úlohy si vypracúval v školskom klube. Už v tej dobe sa však stará matka sťažovala na jeho správanie doma s tým, že nie vždy rešpektuje jej pokyny a odvráva. V roku 2013 triedna učiteľka zaevidovala, že asi dvakrát sa D. o starej matke vyjadril s dešpektom (nie vulgárne). V školskom roku 2013/2014 sa postupne začali výraznejšie zhoršovať jeho vyučovacie výsledky, v druhom polroku mu bolo udelené pokarhanie triednou učiteľkou za vypracúvanie domácich úloh, v treťom štvrtroku sa zhoršilo i jeho správanie v škole a bolo mu udelené pokarhanie za opakované menej závažné porušovanie školského poriadku. Podľa vyjadrenia starej matky si odmietal písať úlohy a ukázať žiakku knižku. V školskom roku 2014/2015 (navštevoval 5. ročník ako integrovaný žiak bežnú triedu) sa jeho prospech oproti minulým ročníkom výrazne zhoršil a na vyučovanie sa nepripravoval, na konci roka mal trojku zo správania, dostatočnú z matematiky a slovenčiny, jeho správanie bol nevyspytateľné, provokoval spolužiakov, nerešpektoval pokyny vyučujúcich, verbálne vulgárne nadával ostatným spolužiakom bez akéhokoľvek dôvodu, nepísal si domáce úlohy, na vyučovanie sa nepripravoval, výrazne narúšal, dokonca znemožňoval vyučovací proces a opakovane porušoval školský poriadok. Fyzicky napádal ostatných žiakov školy, pokračoval v ničení učebných pomôcok ostatných spolužiakov, mal vulgárne poznámky aj na adresu vyučujúcich. Jeho správanie bolo školou hodnotené ako defektné, asociálne, agresívne, konfliktné a nepredvídateľné. Častokrát ho bolo potrebné izolovať od ostatných detí počas doby 1-2 hodín. Pri štvrtročnej klasifikácii mal pokarhanie triednym učiteľom za správanie konzultované so školským psychológom a školským špeciálnym psychológom. Situácia sa v poslednom školskom roku nezmenila ani po pohovore s maloletým ani jeho starou matkou, hoci jej školou bolo umožnené navštevovať niektoré vyučovanie hodiny. Rapídne zhoršenie v správaní a školských výsledkoch mal súd prvého stupňa preukázané aj výsluchom svedka - riaditeľa školy a to aj napriek tomu, že spolupráca so starou matkou a jej záujem sú hodnotené naďalej pozitívne. Mal. D. podľa posudkov zo školy a výpovede svedka mával s maloletým D. časté nezhody a fyzicky mu ubližoval. V tejto súvislosti súd prvého stupňa poukázal na to, že napriek tomu, že starej matke je známy záver znaleckého posudku ako aj vyjadrenie znalkyne na pojednávaní o tom, že otec má byť vylúčený z výchovného prostredia maloletých detí, uvedené stará matka podľa zistení v konaní nerešpektuje, sama uviedla, že na požiadanie detí sa otec s deťmi stretáva a berie ich von, v domácnosti prespáva na jej požiadanie, chodí s ňou s mal. D. a F. k lekárovi do Bratislavy, čo potvrdil aj otec a uviedol, že trikrát do mesiaca v domácnosti prespáva. Súdom mal za preukázané, že zrušenie trvalého pobytu otca na adrese bydliska aj maloletých detí bolo len formálne a v konečnom dôsledku nedošlo k vylúčeniu otca z výchovného prostredia maloletých detí, ktoré má preukázateľne na mal. Richarda naďalej negatívny dopad na jeho správanie a výchovu. Stará matka teda tým, že nedokázala vylúčiť svojho syna, otca maloletých detí, z ich výchovného prostredia, nezabránila

zhubnému vplyvu otca na psychologický vývin detí, v tomto prípade mal. D., o ktorom hovorila znalkyňa. Na základe vlastného rozhodnutia stará matka nerešpektuje vyjadrenie znalkyne, čím prispela k tomu, že vo vzťahu k mal. D. sa nepodarilo znížiť resp. zabrániť nepriaznivému vplyvu otca na jeho výchovu. Stará matka neprispela vo vzťahu k tomuto maloletému k tomu, aby sa zabránilo dvojkoľajnej výchove otca a starej matky, aby maloletý nekopíroval správanie sa otca k starej matke, keď táto sa na jeho správanie podľa posudkov zo školy začala sťažovať už v roku 2012. Svojím konaním si vlastne stará matka sťažuje svoje možnosti riadne vychovávať mal. D.. Je zrejmé, že jeho výchova je narušená, a preto súd prvého stupňa pristúpil k riešeniu situácie maloletého tak, že nad ním nariadil ústavnú výchovu s tým, že táto bude priebežne hodnotená, takéto opatrenie má dočasný charakter a bude zrušené v prípade ak nastanú na strane maloletého vhodné okolnosti. Mal za to, že v prípade D. je vážne ohrozená jeho výchova a toto rozhodnutie má zabrániť aj ďalšiemu zhoršovaniu a narúšaniu jeho zdravého vývinu, ale predovšetkým takýto zásah je odôvodnený nevyhnutnosťou situáciu ohľadom maloletého riešiť, nakoľko nateraz stará matka, ktorej bol maloletý zverený nezabránila narušeniu výchovy maloletého, napriek enormnej snahe nezvládla jeho výchovu, mal. D. vzhľadom aj na jeho vek starú matku nerešpektuje ako autoritu, čo má podľa názoru súdu súvis s tým, že napriek záveru a vyjadreniu znalkyne, stará matka nedokázala vylúčiť otca z jeho výchovného prostredia a maloletý kopíruje správanie svojho otca, ktorý sa podľa zistenia znalkyne správa voči starej matke s dešpektom a nie s úctou. Aj prostredie, v ktorom maloletý žije, vykazuje nedostatky a dochádza k narušeniu jeho telesného, citového, rozumovaného vývoja, predovšetkým s ohľadom na to, že na maloletom, ktorý je z detí najstarší sa najviac prejavil negatívny vplyv a vzor správania sa jeho otca, čo konštatovala aj znalkyňa vo svojom znaleckom posudku. Súd mal za to, že v prípade D. sa nejedná o náhodné alebo ojedinelé vybočenie z normálneho správania, ale jedná sa viacročný model správania sa maloletého, ktoré sa stále zhoršuje. Pričom nielen maloletý D. ale aj ostatní maloletí nemajú vo svojom otcovi pozitívny vzor, pokiaľ ide o jeho správanie sa voči starej matke.

4. Voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie bolo včas podané odvolanie. Krajský súd Trnava rozsudkom č.k. 10CoP/41/2015-498 zo dňa 10.02.2016, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach týkajúcich sa zastavenia konania o náhradnej starostlivosti nad maloletými D., F. a T. a nariadenia dohľadu nad maloletými D., F. a T. potvrdil. V napadnutých častiach týkajúcich sa nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletým D., výživného na maloletého D., uloženia výchovného opatrenia otcovi a v častiach týkajúcich sa zmeny ostatného rozhodnutia o zverení a výživnom maloletého D., trov konania a trov štátu rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V napadnutej časti úpravy styku otca s maloletými D., F. a T., rozsudok súdu prvého stupňa zrušil.

5. Krajský súd vo svojom rozhodnutí vyjadril ten záver, že je nevyhnutné rodinu dlhodobejšie sledovať (str. 22). Súčasne vyjadril ten záver, že je potrebné dlhodobejšie pracovať s maloletými deťmi, pričom je potrebné ich vhodne usmerňovať a na ne pôsobiť, a až sa takto prijaté opatrenia minú účinkom je možné uvažovať nad nariadením ústavnej starostlivosti.

6. Po právoplatnosti rozhodnutia Krajského súdu Trnava bolo súdu doručená dňa 16.05.2016 správa UPSVAR Trnava, kde bolo uvedené, že maloletý D. má výrazne zhoršené správanie a prospech v škole, narúša vyučovanie, vykrikuje, uráža vyvoláva konflikty a bitky. Ďalej sa nepripravuje na vyučovanie, nenosí si pomôcky a nepracuje na hodinách, ničí majetok školy. V rámci správy navrhol UPSVAR uložiť maloletému výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rodine a starým rodičom maloletého uložiť opatrenie podľa §37 ods. 4 zákona o rodine. Boli pripojené posudky zo školy, ktoré preukazovali tvrdenia uvedené v správe UPSVR. Dňa 28.06.2016 a dňa 08.07.2016 bolo súdu doručené podanie UPSVAR Trnava, ku ktorej bol pripojený posudok od Základnej školy v Trnave na maloletého D., D. ako aj F. a T., ako aj správa od OO PZ Trnava o vykonaní služobného zákroku, kde starú matku maloletých detí napadol jej syn - otec maloletých detí. Z obsahu predložených správ mal súd preukázané výchovné problémy detí, ako aj ich nekontrolované a nepredvídateľné správanie pri D. a T. v rámci školy.

7. Dňa 29.07.2016 bola doručená súdu správa UPSVAR Trnava, ktorá upozornila na požívanie alkoholických nápojov maloletým D., pričom súčasne pripojil záznam z OO PZ Trnava, ktorého obsahom je preukázaná skutočnosť, že maloletý D. A. bol pod vplyvom alkoholu, pričom na OO PZ TT sa správal vulgárne a z dôvodu jeho stavu mu bola privolaná aj rýchla zdravotná pomoc, ktorá však konštatovala, že nemusí byť hospitalizovaný. Obsah alkoholu v dychu bol 0,80 mg/l.

8. Dňa 12.08.2016 bol súdu doručený návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci osobnej starostlivosti o maloleté dieťa v zmysle § 367 ods. 1 a 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), a to návrh od starej matky maloletého, ktorá navrhla odovzdanie maloletého do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov za účelom odbornej diagnostiky maloletého. Návrh stará matka odôvodnila tým, že sa snažila za spolupráce odborníka riešiť celkové výchovné problémy maloletého vrátane prospechu, ktorý sa výrazne zhoršil. Maloletý D. má vykonať opravné skúšky 26.08.2016 z Slovenského jazyka, a dňa 30.08.2016 z matematiky. Stará matka uviedla, že sa nechce vôbec pripravovať, pričom začal fajčiť, hrešiť, vulgárne nadávať, fyzicky napádať ostatných členov rodiny, pričom dňa 29.06.2016 bol riešený príslušníkmi polície, nakoľko bol pod vplyvom alkoholu. Stará matka tiež uviedla, že maloletý D. začal utekať z domu, pričom stará matka má obavu vzhľadom na správanie D. aj o ostatné maloleté deti. Vo vzťahu k určenia miesta, kde by mal byť maloletý umiestnený uviedla stará matka, že zariadenie upresní UPSVAR Trnava. Súd o návrhu rozhodol neodkladným opatrením č.k. 8P/54/2012-601 zo dňa 18.08.2016 uložil povinnosť starej matke maloletého D., aby ho odovzdala do starostlivosti Reedukačného centra Čerenčany, Samuela Kollára 72, 979 01 Rimavská Sobota (ďalej len „RCC“). Rozhodnutie bolo vykonané dňa 30.08.2016 a nadobudlo právoplatnosť dňa 15.09.2016.

9. Dňa 10.10.2016 bol súdu v rámci správy od UPSVR doručený posudok zo Základnej školy, ktorú maloletý D. navštevuje. V posudku bolo uvedené, že problémy s D. pretrvávajú, nakoľko narušuje vyučovací proces vykrikovaním vulgárnych výrazov, skriekaním, grimasami, obscénnych giest, behaním po triede. Ďalej, že dňa 20.09.2016 sa snažil odcudziť peniaze, pričom ho spolužiak zbadal, tak ich vrátil späť. Priniesol si pravítko do školy a bil spolužiakov. Opakovane fajčil v areály školy. Kreslí obscénne obrázky na tabulu.

10. Súd uznesením č.k. 8P/54/2012-698 zo dňa 02.11.2016 rozhodol o začatí konania o nariadení neodkladného opatrenia a súčasne vydal neodkladné opatrenie, ktorým uložil povinnosť starej matke maloletého D., aby ho odovzdala do starostlivosti Reedukačného centra Čerenčany, Samuela Kollára 72, 979 01 Rimavská Sobota. Rozhodnutie bolo vykonané 03.11.2016 a nadobudlo právoplatnosť dňa 19.11.2016 a platilo do 31.01.2017.

11. Z obsahu správy RCC zo dňa 24.01.2017 (č.l. 740-742) mal súd preukázané, že maloletý D. počas pobytu u starej matky (v rámci vianočných sviatkov) neoprávnene vnikol do priestorov školy, čo následne bolo riešené políciou.

12. Súd vo veci nariadil pojednávanie na 30.01.2017, kde bolo maloletému D. uložené výchovné opatrenie, a to pobyt v RCC v trvaní do 30.06.2017 za účelom odbornej diagnostiky.

13. Z obsahu správy č.l. 754 mal súd preukázané, že pobyt v RCC (režimovom zariadení) si plnil svoj účel.

14. Návrhom doručeným súdu dňa 06.11.2017 vedeným pod sp.zn. 32P/81/2017 sa Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Trnava (ďalej len UPSVR) domáhal vydania neodkladného opatrenia, ktorým by súd uložil podľa § 367 ods. CMP F. A., povinnosť odovzdať maloletého D. A., nar. XX.XX.XXXX, mal. D. A., nar. XX.XX.XXXX, do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov do Reedukačného centra Čerenčany, Samuela Kollára 72, 979 01 Rimavská Sobota a maloletú F. A., nar. XX.XX.XXXX a T. A., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov do Detského domova Opora, Pečeňady 66, 922 07 Pečeňady. Súčasne dal UPSVR podnet na začatie konania o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi. Návrh odôvodnili tým, že maloleté deti sa narodili z manželstva Y. A. a D. A.. Rozsudkom č.k. 20P/295/2009 zo dňa 14.07.2010 boli maloleté D., D., F. zverení do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke a rozsudkom 13P/15/2010 zo dňa 20.09.2010 bol do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke zverený aj maloletý T.. Pri prešetrovaní pomerov dňa 29.03.2016 boli pri návšteve prítomní starí rodičia maloletých detí. V byte bola slabšia hygiena, v detskej izbe boli porozhadzované veci, ošatenie. Potravinové zásoby boli v dostatočnom množstve. Základná škola v danom čase poukazovala na zhoršenie školských výsledkov maloletých detí. U maloletého D. bolo poukázané na zhoršenie školských výsledkov aj správania, tri nedostatočné a zo správania známka tri. Maloletý D. narúšal vyučovanie, vykrikoval, urážal vyvolával konflikty a bitky, nepripravoval sa na vyučovanie, nenosí si pomôcky a nepracuje na hodinách, ničí majetok školy. Ďalej uviedli, že Škola v správe zo dňa 07.03.2017 uviedla, že maloletý T. sa správa agresívnejšie, nenosí si pomôcky, prípravu

do školy zanedbáva, triedna učiteľka uviedla, že deti sa mestom potulujú bez dozoru, maloletý T. napriek odporúčaniu školskú družinu nenavštevuje. V rovnaký deň bola doručená správa na maloletú F., kde sú uvedené jej neuspokojivé školské výsledky. Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (ďalej len „CŠPP“) v rámci stretnutia 08.03.2017 zosummarizovalo, že v rámci možností pre deti vyčerpalo všetky nimi poskytované služby, pričom v súčasnosti sú poskytované služby nad rámec. Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Trnave (ďalej len CPPPaP) uviedlo, že problémy maloletého Jakuba v učení nesúvisia len s poruchou učenia ako takou, ale aj prípravou na vyučovanie, ktoré CPPPaP nemá v možnosti odsledovať. Podľa ich záverov Jakub je šikovný, pokiaľ sa mu niekto venuje, vedie ho, potrebuje však systematickú prípravu.

Tiež uviedli, že v rámci rozhovoru dňa 20.03.2017 stará matka vyjadrila obavu o budúcnosť vnúčať vzhľadom k tomu, že ju čaká vážna operácia a nevie predpokladať jej dôsledky a následnú schopnosť starať sa o vnúčatá. UPSVR uviedol, že zo správy RCC doručenej dňa 10.05.2017 plynie, že maloletý D. je usilovný, svedomitý, zapája sa do vyučovacieho procesu, býva sústredenejší a otvorenejší. Zlepšil si prospech na základe pravidelnej školskej dochádzky a prípravy na vyučovanie, túžil sa vrátiť do rodinného prostredia. Podľa správy základnej školy zo dňa 23.06.2017 sa správanie maloletého D. rapídne zhoršilo, nedokázali ho ukorigovať, po triede hádzal stoličky, bol nervózny, podráždený. Počas individuálnej konzultácie bol uzavretý a mlkvy. V uvedenom období maloletý T. v rámci pohovoru uviedol, že D. mal s otcom nezhody, mali na neho spadnúť dvere, otec doma prespával a údajne provokoval D. „robil mu zle“ štekľil ho, čím podľa T. ho znervózňoval. Podľa špeciálneho pedagóga bol maloletý D. v poslednej dobe „roztekaný“, nepozorný a vyslovil obavy zo správania detí. V domácnosti bola vykonaná návšteva, pričom hygiena bola na slabšej úrovni, v byte bol neporiadok. Zásoby potravín boli v postačujúcom množstve, obed bol navarený. Stará matka poskytla vysvedčenie, podľa ktorého T. mal dve 4, D. štyri 4 a F. tri 4. Stará matka sa snažila zabezpečiť program deťom na leto. F. sa zúčastnila skautského tábora. T. a D. sa mali zúčastniť denného tábora. Maloletý D. navštívil lekára v dôsledku zranenia na futbale spolu s otcom. Bola mu potvrdená epilepsia a nasadená liečba. Otec maloletých detí sa počas návštevy nachádzal v domácnosti starej matky, pričom podľa starej matky mal zabezpečiť starostlivosť o deti počas celého víkendu, keď stará matka bola za F. v tábore. Stará matka uviedla, že maloletý D. by mal byť hospitalizovaný v DFNSP Kramáre (Detská fakultná nemocnica s poliklinikou) na psychiatrickom oddelení, kde mu raz ročne realizujú vyšetrenia, pričom uvažovala nad umiestnením v liečebnom ústave. Dňa 07.09.2017 bola uskutočnený ďalšia návšteva v domácnosti starej matky, pričom hygiena bola na zlej úrovni, obed bol navarený. Stará matka uviedla, že na maloletého D. pretrvávajú sťažnosti od susedov, že zapaluje výťah a robí iné výtržnosti. Stará matka uviedla, že nezvláda správanie D., ktorý sa nechá ľahko vyprovokovať, reaguje agresívne aj na okoloidúcich. Ďalej uviedla, že otec výživné na deti platí. Pri odchode pracovníkov UPSVR, vošiel do bytu otec maloletých detí, ktorý si sám odomkol, priniesol starej matke poštu, jeho správanie bolo neprimerané, infantilné. Dňa 20.09.2017 kontaktovala stará matka UPSVR s tým, že nezvláda starostlivosť o vnuka D., je pre ňu nezvládnuteľný, nevie si s ním poradiť, pričom sa jej zhoršil zdravotný stav (problémy so žilami, berie lieky, trpí bolesťami nôh). Starý otec je po operácii, má vážne zdravotné problémy. D. má problémy podľa starej matky aj v škole. Súčasne sa sťažovala aj na D. správanie, ktorý kopíruje údaje staršieho brata. Dňa 22.09.2017 bola vykonaná návšteva školy, kde riaditeľka uviedla, že stará matka žiadala o pohovor s vnukom D. a jeho umiestnenie do reedukačného centra. Maloletý D. nevedel, že stará matka ho chce umiestniť do reedukačného centra. Riaditeľka zhodnotila D. správanie ako neprimerané. V rámci pohovoru D. uviedol, že nie je spokojný, ako sa stará matka k nemu správa. Peniaze, ktoré dostal z RCC, musel dať babke na jedlo, hoci si vyhládol zimnú bundu. D. sa správa nekontrolovateľne, často nevhodne, nemá rešpekt voči učiteľom, znemožňuje vyučovací proces iným žiakom. Dňa 25.09.2017 sa dostavila stará matka, ktorá uviedla, že chcela prísť s D., avšak tento odmietol. Uviedla, že jeho správanie sa výrazne zhoršilo, že sa vulgárne vyjadruje ja jej adresu, súrodencov aj otca, začína na ňu fyzicky útočiť, ráno ju údajne napadol. Prichytila ho fajčiť v izbe, nevie sa ovládať, nerešpektuje ju, nedávno v noci napadol brata D.. Stará matka sa vyjadrila, že nechce aby bol maloletý umiestnený v reedukačnom centre, lebo mu to nepomohlo. Všetci súrodenci kvôli D. trpia, pričom starý otec je z detí unavený a už ich v domácnosti nevie znieť. Stará matka sa vyjadrila, že D. lipne na otcovi, pričom aj ostatné deti ho majú radi. Dňa 27.09.2017 sa uskutočnilo stretnutie na pôde školy so starou matkou, maloletým D., zástupcovi školy a pracovníkmi UPSVR, za účelom riešenia situácie nevhodného správania maloletého D.. Maloletý sa vyjadril, že nechce ísť do zariadenia, chce byť doma, babku nenapadol, je si vedomý, že keď nebude poslúchať babka ho dá do zariadenia, chcel chodiť na futbal a tréningy, s otcom má dobrý vzťah aj zlý. Keď neposlúcha otec ho zbije. Dňa 16.10.2017 zástupcovia UPSVR sa dostavili do školy z dôvodu zhoršeného správania D. a D.. Triedna učiteľka maloletého D. uviedla, že vulgárne napáda učiteľov, žiakov, je upozorňovaný na nevhodné správanie, je nedochvilný,

chýbajú mu školské pomôcky, nerobí si domácu prípravu. Po škole robí parkúr, preskakuje zábradlia, schodište napriek upozorneniam, pobíja sa s žiakom z piateho ročníka. D. učiteľka uviedla, že na hodinách vyrušuje, pričom nezvláda vyučovanie, nezaberá na neho ani pozitívny prístup, údajne si neváža nič a nikoho, útočí na druhých. Je s ním nemožná komunikácia, nerešpektuje autoritu, odmieta spoluprácu so psychológom. Stará matka v škole tvrdila, že na Richarda podala trestné oznámenie, má pre neho vybavené zariadenie aj s nástupom. Dňa 23.10.2017 bolo UPSVR doručený úradný záznam z Mestskej polície Trnava, v ktorom bol UPSVR informovaný, že v uvedený deň vnuk D. robil neprístojnosti a mal údajne v úmysle vyskočiť z okna. Hliadka po príchode na miesto počula za dverami silný hluk, nadávky a buchot, pričom po otvorení dverí starou matkou, táto žiadala hliadku, aby vnuka vzali do polepšovne, pretože jej robí stále zle, a to tak, že do nej kope, vulgárne nadáva, rozbíja dvere v byte, bije a týra brata T.. Stará matka uviedla, že nezvláda výchovu o maloleté deti, ktorý matka bola narkomanka, otec je tiež narkoman, ktorý deti finančne nepodporuje, pričom o všetko sa stará stará matka s manželom, pričom otec maloletých detí núti deti aby žobrali a on mal peniaze na drogy. Hliadka zistila, že v byte bol prítomný aj syn starej matky - narkoman D. A., ktorý bol na žiadosť starej matky vykázany z bytu, pričom do bytu ho mali pustiť deti, napriek zákazu, že sa tam nemá zdržiavať. Podľa hliadky byt je špinavý, ošarpaný, preplnený vecami. Zo záverom záznamu vyplýva, že situácia v byte je veľmi napätá, časom neudržateľná, ktorá môže vyústiť do ľudskej tragédie. Dňa 02.11.2017 kontaktovala stará matka UPSVR a uviedla, že s vnukom D. sa to nedá vydržať, stále je vulgárne nadáva, nerešpektuje ju, dokonca prichádza k fyzickým útokom. Vnukovi vybavila psychiatrické vyšetrenie v Trenčíne na 07.12.2017, pričom chce počkať na toto vyšetrenie. Záverom UPSVR navrhol nariadenie neodkladného opatrenia tak, ako je uvedené v návrhu, nakoľko má za to, že situácia v rodine sa neustále zhoršuje, stará matka nezvláda starostlivosť o štyri deti, ktoré každé potrebuje individuálny prístup, pomoc pri osvojovaní učiva, vzhľadom na ich diagnózy. Starý otec už deti nechce v domácnosti. Situácia v rodine sa zhoršuje, je napätá, napriek všetkej pomoci, ktorá rodine bola poskytnutá. K návrhu ako dôkazy pripojil UPSVR, pripojil súhlas od RCC s prijatím maloletých detí č.k. 9, úradný záznam č.l.10, úradný záznam Mestskej polície Trnava, č.l. 11, zápisnica zo dňa 25.09.2017 č.l.13-14, úradný záznam č.l. 15, úradný záznam č.l.16, Zápisnica č.l. 17, Správa RCC č.l. 18-20, posudok č.l. 21, posudok č.l. 2, Správa ČŠPP č.l. 24, hodnotenie RCC č.l. 25-27, Hodnotenie RCC č.l. 28-30, posudok č.l. 31, posudok č.l. 32, posudok č.l. 33, záznam o podaní vysvetlenia č.l. 41-42, posudok č.l. 43, posudok č.l. 44, správa č.l. 45-46, hodnotenie RCC č.l.47-48, posudok č.l. 49-50, posudok č.l. 51, posudok č.l. 52, anonymné oznámenie č.l. 53-54, zápisnica č.l. 55-56, zápisnicu z ústneho pojednávania č.l.59-60, zápisnicu č.l. 61-62, zápisnicu č.l. 63-64, posudok č.l. 65-66, Diagnostickú správu č.l. 67-69, Diagnostickú správu č.l. 70, posudok č.l. 71, správa z rediagnostiky č.l. 72, posudok č.l. 74-75, správa zo špeciálnopedagogického vyšetrenia č.l.76-77, správa z psychologického vyšetrenia č.l. 78, posudok č.l.79-80, výsledky psychologického vyšetrenia č.l.81-83, posudok na maloleté deti č.l. 86-87, Oznámenie Mesta Trnava č.l. 95, posudok na maloleté deti č.l. 96, výpisy poznámok č.l.97-102.

15. Súd uznesením č.k. 32P/81/2017-103 zo dňa 13.11.2017 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým:
I. Uložil starej matke F. A., narodenej XX. XX. H., bytom A. B. XX, A., povinnosť odovzdať maloletého D. A., nar. XX.XX.XXXX a maloletého D. A., nar. XX.XX.XXXX, do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov do Reedukačného centra Čerenčany, Samuela Kollára 72, 979 01 Rimavská Sobota.
II. Nariadil neodkladné opatrenie, a to tak, že uložil starej matke F. A., narodenej XX. XX. XXXX, bytom A. B. XX, A., povinnosť odovzdať maloletú F. A., nar. XX.XX.XXXX a maloletého T. A., nar. XX.XX.XXXX, do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov do Detského domova Opora, Pečeňady č. 66, 922 07 Pečeňady.
III. Stanovil trvanie neodkladného opatrenia do právoplatného skončenia konania vo veci samej.
IV. Začal konanie vo veci nariadenia výchovného opatrenia maloletým deťom: D. A., nar. XX.XX.XXXX, D. A., nar. XX.XX.XXXX, F. A., nar. XX.XX.XXXX a T. A., nar. XX.XX.XXXX.
V. U s t a n o v u j e Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, za procesného opatrovníka na zastupovanie maloletej D. A., nar. XX.XX.XXXX, F. A., nar. XX.XX.XXXX a T. A., nar. XX.XX.XXXX v tomto konaní.

16. Uznesenie čo do výroku vo vzťahu k D. nadobudlo právoplatnosť dňa 01.12.2017. Rozhodnutie vo vzťahu k maloletému D. nadobudlo rozhodnutie právoplatnosť dňa 02.12.2017. Rozhodnutie vo vzťahu k maloletému D. nadobudlo právoplatnosť dňa 02.12.2017. Otec maloletých detí podal oneskorené odvolanie dňa 05.12.2017 vo vzťahu k D. (viď č.l. 134 spojeného spisu 32P/81/2017). Rozhodnutie č.k. 32P/81/2017-103 zo dňa 13.11.2017 vo vzťahu k maloletej F. a T. bolo zrušené uznesením č.k. 8P/54/2017-790 zo dňa 28.09.2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 24.10.2018.

17. Na pojednávaní dňa 07.06.2018 vyhlásením uznesenia spojil súd veci vedené pod sp.zn. 8P/54/2012 a 32P/81/2017 na spoločné konanie, pričom spojená vec je vedená pod sp.zn. 8P/54/2012.

18. Na pojednávaní dňa 07.06.2018 UPSVR naďalej uvádzal, že je toho názoru, že by mala byť maloletým deťom nariadená ústavná starostlivosť. Na pojednávaní súd vypočul aj maloletého D. a D., pričom D. uviedol, že do konca 9 ročníka by zostal v RCC. D. uvádzal, že v RCC by zostal do decembra 2018. Súd pojednávanie odročil na 21.06.2018, kde vypočul svedkov - učiteľov maloletých detí (T. F., nar. XX.XX.XXXX, A. B., nar. XX.XX.XXXX). Zo správy Základnej školy s materskou školou č.l.770-771 zo dňa 13.06.2018 plyní, že s maloletým T. sú predovšetkým problémy s učením a prospechom, menšie problémy so správaním. Pričom v správe bolo uvedené, že maloletý sa má túlať po meste bez dozoru so staršími žiakmi školy, a to aj vo večerných hodinách.

Svedkyňa T. F., nar. XX.XX.XXXX uviedla, že T. potrebuje intenzívnu spoluprácu a milujúci prístup a potrebuje, aby sa s ním v klude niekto učil aspoň 2 hodiny denne, aby dobehol učivo. Príprava maloletého T. je nedostatočná. Bol s tým problém, pani A. je na mňa nahnevaná. Maloletý T. nosil všetky zošity, komplet celý rozvrh, povedala som p. A., že takto nejde, povedala, že on je veľký, aby sa chystal sám do školy. Povedala som, že on potrebuje, aby mu boli pripravené zošity je potrebné min. do 5 ročníka, aby sa s ním niekto učil, aby ho naučil režimu učenia a prípravy do školy. V rodine nemá podnetné prostredie. V prípade, že by mu bola zabezpečená kvalitná každodenná star. v rámci výchovy a vzdelávania bolo by možné, že by to svoje zastávanie dobehol. Z pohľadu svedka je učenie s maloletým a dohľad nad ním zanedbaný. Problém ide z rodiny, t.j. je aj výchovný aj vzdelávací. Maloletý rešpektuje príkazy učiteľa. Maloletý v triede fungovať vie. Maloletý má zanedbané hygienické návyky a chodíva do školy špinavý.

Svedkyňa A. B., nar. XX.XX.XXXX, uviedla, že T. učí 2 roky. Keď začali spolu tak v podstate vedela o problémoch, ktoré sú v rodine a snažila som sa pomôcť. T. chodil k nej na doučovanie. Začal chodiť do školského klubu. Išlo to celkom dobre. Mal organizovaný čas. Postupne ho p. A. odhlásila zo školského klubu na polroka a prestal sa pripravovať na vyučovanie, nenosil si veci, nemal úlohy. Vyústilo to do vzdelanostnej priepasti kde bude hodnotení zo slovenského jazyka a matematiky nedostatočne. T. je temperamentný, veľmi som si ho obľúbila, je prítulný, aj sa snažil zo začiatku, prestal potom spolupracovať, aj som sa snažila aby sa to zmenilo, na hodinách nepracuje, neučí sa, v aktovke má stále všetky veci a neporiadok. Problém vidí v nedodatočnej príprave a nevenovanie sa v rodine. Cez prestávky vyvoláva hádky, kope sa, on chlapcom ukazuje bojové umenie, ale neprešlo to do nejakého násillia, nikdy to nebol nejaký problém. Na priame príkazy, zákazy reaguje, rešpektuje ich. Ostatných učiteľov nie. Bola som aj svedkom toho. Nie je to až zatiaľ také zásadné. Maloletý T. je v triede obľúbený. Zásadné sú problémy s učením a prípravou do školy

19. Z obsahu správy č.l. 124 spojeného spisu sp.zn. 32P/81/2017 mal súd preukázané, že pred umiestnením maloletého D. do RCC tento mal vážne výchovné problémy, kedy krikom reagoval na dozorkonajúcu a vulgárne napadol spolužiačku, pričom naznačil fyzický útok na vyučujúcu.

20. Z obsahu správy zo dňa 24.06.2018 mal súd preukázané, že stará matka vzala maloletého T. do Detského domova Trnava s cieľom ho vystrašiť, pričom mu uvádzala, že ak nebude poslúchať tak bude bývať v detskom domove (viď č.l. 784). Po rozhovore s pracovníkmi stará matka s maloletým T. sa vrátili domov. Z obsahu správy plyní, že maloletý T. nebol ohrozený a ani sa tak necítil, ale že maloletý sa u starej matky cíti bezpečne, chce ísť s ňou domov. Zo správy plyní, že stará matka bola poučená, že uvedené nebolo správnym výchovným postupom.

21. Na pojednávaní dňa 14.08.2018 súd vypočul starého otca maloletých detí, z ktorého výpovede mal preukázané, že s maloletou F. a T. nie sú problémy. S D. boli, ale situácia sa zmenila. S D. sú výchovné problémy (vulgárne nadáva). Najväčší problém starý otec vidí v negatívnom vplyve otca maloletých detí na ne. Rovnako svedok L. P., na pojednávaní uviedol, že najväčší problém vidí v negatívnom vplyve otca na maloleté deti. Súčasne však uviedol, že odporučil by odbornú diagnostiku a psychologické vyšetrenie v RCC a maloletú dať do internátneho zariadenia a T. by mal zmeniť školu. UPSVR trval na vykonaní dôkazu pribratím znalca, ktorý by skúmal, či stará matka je spôsobilá starať sa o maloleté deti.

22. Súd uznesením č.k. 8P/54/2012-799 zo dňa 01.10.2018 pribral do konania znalca PhDr. Andreja Benkoviča za účelom zistenia, či stará matka zvláda starostlivosť o maloleté deti.

23. Znalec doručil súdu dňa 05.02.2019 znalecký posudok č. 103/2018, v ktorom znalec odpovedal na položené otázky nasledovne:

1. Aký je vzťah starej matky k maloletým deťom? Menovaná má vytvorené pevné citové vzťahy a väzby k maloletým deťom. Je na nich naviazaná, má ich rada, ľúbi ich.

2. Aký je vzťah starej matky k otcovi maloletých detí? Menovaná vníma nekriticky osobu syna D., je voči jeho osobe nadmerne ochraňujúca, vyviňujúca jeho správanie a konanie. Povahovo by ho menovaná opísala ako nie zlého chlapca, pokým si nezobral za ženu matku maloletých detí. Syn D. požíval návykové omamné látky, gambloval. A. času už dlhá menovanej drogy neužíva približne 1-2 roky, alkohol si vypije.

3. Zvládne stará matka z psychologického hľadiska starostlivosť a riadnu výchovu o štyri maloleté deti, vzhľadom na ich predchádzajúce výchovné problémy?

4. Ak by po psychologickom posúdení bolo zistené, že stará matka nezvládne starostlivosť a riadnu výchovu o štyri maloleté deti, je potrebné uviesť, či zvládne starostlivosť o menší počet detí, a ak áno, o koľko.

Menovaná aj napriek tomu, že má vytvorené pevné citové vzťahy a väzby k maloletým deťom, je zjavné, že je voči svojej osobe a aj blízkym osobám nekritická, to znamená, že aj vo výchove či starostlivosti nevníma reálne nedostatky, riziká či objektívne príčiny opakovaného prešetrovania jej starostlivosti či odňatie maloletých vnukov z jej starostlivosti. Menovaná má neprimerané očakávania voči maloletých deťom, má sklon maloleté deti vyviňovať, obhajovať, ich správanie bagatelizovať, zľahčovať.

Som toho názoru, že aj napriek vzájomných pozitívnych citových väzbám stará matka opakovane vo výchove nemala dostatočné kompetencie maloleté deti a to najmä D. a D. dostatočne zvládnuť a výchovne usmerniť. Maloletí D. a D. sú vo veku psychického a fyzického vyzrievania, kedy vyhraňovanie sa voči výchovnej autorite je už pomerne ľahké, pretože sa už môže jednať aj o fyzickú prevahu voči autorite. Maloletí opakovane nerešpektovali výchovné usmernenia nielen starej matky, ale aj vyučujúcich, aj vo foriem vyhrážok či naznačenia brachiálnej agresie. Som toho názoru, že prostredie, ktoré zabezpečuje stará matka je nedostatočne ohraničené pravidlami a podmienkami voči maloletým. Je to zrejme aj z posudkov z reedukačného centra v Čerenčanoch, kde správanie maloletých je viacmenej bezproblémové. Maloletí D. a D. potrebujú jasne a striktné štruktúrované prostredie s rznymi výchovnými usmerneniami, čo vyplývajú z gradujúceho poruchového správania sa maloletých sa za posledné roky bohužiaľ starej matke nepodarilo v plnej miere zabezpečiť.

Stará matka z psychologického hľadiska má kompetencie k výchove maloletých detí. Maloleté deti som ako znalec nevyšetroval, preto sa k danej problematike môžem vyjadriť len na základe podkladov zo spisového materiálu a vyšetrenia starej matky. Som toho názoru, že maloleté deti D. a D. aj napriek pozitívnym vzťahovým väzbám k starej matke potrebujú výchovné usmernenie s pevnými hranicami, ktoré stará matka za posledné roky dlhá spisovej dokumentácie nedokázala dostatočne zabezpečiť. K maloletých F. a T. nemám dostatok objektívnych materiálov k posúdeniu výchovy, primárne u starej matky nie sú prítomné kontraindikácie k jej zabezpečovaniu.

24. Súd na pojednávaní dňa 07.02.2019 vypočul znalca PhDr. Andreja Benkoviča, ktorý k veci uviedol, že vyšetroval starú matku maloletých detí na základe uznesenia. Stará matka maloletých detí sa dostavila na termín vyšetrenia spoločne s vnukom. Bola samostatne vyšetrená, bolo robené vyšetrenie testovými metódami tak, ako je uvedené v posudku. Môže na základe vyšetrenia konštatovať, že v štruktúre osobnosti menovanej nebola zistená taká psychopatológia menovanej, ktorá by bola v rozpore so zabezpečovaním výchovy a starostlivosti o maloleté deti. Je však potrebné povedať, že sú tam určité črty osobnosti v zmysle temperamentu, ktoré sú uvedené v ZP. Je temperamentnejšia, vie si zastať svoj názor, emočne viacej impulzívna, je zvýraznená dynamika, čo sa týka z tých jej vyjadrení a postojov, má úprimnú snahu zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti. Má vytvorený vzťah s deťmi, táto citová väzba je tam vytvorená. Je však potrebné povedať, že je v situácii, ktorej na strane najmä D. a D. sú ich zo spisovej dokumentácie a správ k maloletým je možné usudzovať, že sa jedná o deti, ktoré sú výchovne výrazne náročné, ktoré potrebujú vysoko štruktúrované prostredie v zmysle pravidiel, toto sa aj vzhľadom k tejto skutočnosti dá usudzovať z dokumentácie starej matky a ich výchovu nedarilo udržať v určitých mantineloch. Maloletí D. a D. vykazovali určité ťažkosti správania sa, ťažké poruchy správania, ktoré ako stará matka výchovne aj napriek úsiliu nedokázala udržať v primeraných medziach čoho dôkazom je aj to, že D. a D. boli zo zariadenia pre deti s poruchami správania prepustení do starostlivosti starej matky, kde sa ich správanie opätovne začalo zhoršovať, následne boli opätovne vrátení do zariadenia, ktoré je špeciálne pre deti s ich vývinom. Aj to je dôkazom toho, že zvládanie výchovy a starostlivosti, a to najmä u mal. D. a D. je všeobecne vysoko náročná, vyžaduje si špeciálne postupy a prístupy, čo je možné pozorovať

v zariadení, v ktorom sú umiestnení, kde mal. D. a D. z aktuálnych správ vykazovali nápravu v zmysle seba regulácie správania, čo sa im v domácom správaní po krátkom prepustení zhoršovalo, čiže mal. deti D. a D. vo svojom vyzrievaní osobnostnom potrebujú vysoko štruktúrované prostredie, ktorého sa im tohto času dostáva. Čo sa týka mal. detí, ktoré sú T. a F., tak k nim má stará matka vytvorený citový vzťah, tých správ o deťoch bolo v spise relatívne menej, min. v zmysle aktuálnych správ, z ktorých by som mohol vychádzať, tak tam nebolo možné z hľadiska starej matky, či ten odklon vo výchovnom usmernení je toho času natoľko významný, aby bolo potrebné zvažovať nad nejakou nápravou. Z hľadiska hodnotenia správania deti starej matky čo sa týka jej syna - otca maloletých, tak tam je vidieť, že hodne stará matka je ochraňujúca k role starého rodiča môže patriť aj patrí, ale pre určité vyhodnocovanie prejavov správania detí je to žiaľ škodlivé, a to aj preto, že takýmto spôsobom dochádza k prehliadaniu maladaptívnych prejavov správania sa a môže dochádzať k špirálovitému narastaniu výchovných problémov. Je však potrebné povedať, že minimálne sa dostáva do určitého porovnania to, že maloleté deti bezpochyby potrebujú citové prijatie, čo v prípade konania starej matky je bezpochyby prítomné, na druhej strane sú však minimálne u D. a D. prítomné prejavy poruchy správania, ktoré objektívne v zmysle spisovej dokumentácie a záznamov sa bez odbornej pomoci starej matke nedarilo usmerniť do takej podoby, aby došlo k náprave.

Kol. opatrovník kladie otázky:

Čo sa týka mal. T. a F. mali ste k dispozícii aj zápisnicu ohľadne dok. Učiteľky? Neboli dostatočné dokumenty pre vyhodnotenie T. a mal. F.. Je potrebné vyhodnotiť cit. väzbu maloletých pre účely vyhodnotenia výchovného opatrenia s tým, že správy týkajúce sa D. a D. sú podrobnejšie a bolo možné z nich vychádzať, kdežto pri maloletej F. a T. neposkytoval predložené listinné dôkazy dostatočné podklady pre prijatie záverov.

Môžete vysvetliť to špirálovité narastanie výchovných problémov? Je to ten pojem, ktorý sa používa pre zobrazenie toho, že ako keby tá nejaká schopnosť zastavenia toho neprispôsobivého správania tam neexistovala, ako keby tie deti išli voľným pádom, nemajú brzdné mechanizmy. Sú tam určité pravidlá, ktoré deti idú v určitých medziach, kde v domácom prostredí to chýba. Je potrebné si uvedomiť, že maloletý D. a D. sú deti, z ktorých výchovou by mal problém každý rodič prípadne opatrovník a bez odbornej pomoci by uvedenú výchovu zvládol veľmi ťažko. Neodporúčal by som návrat mal. D. a D. do výchovy starej matky. Nie je to len jej vinou. Majú disharmonický vývin je potrebné ho korigovať odborným postupom.

Môžete zo záverov v prípade, že by ste mali možnosť vyšetriť mal. T. a F. odporučiť špec. postupy aj voči nim? Myslím, že áno

Myslíte si, že by mala byť nariadená ústavná starostlivosť, aby to bolo efektívne pri D. a D.? Áno
Či by ste aj na základe správ a aj správ, ktoré boli položené v spis. mate., či by bolo vhodné doplniť ZP? Pokiaľ sú zverenú deti do starostlivosti starej matky F. a T., toto je podstatná preto, aby boli samostatne vyšetrení. Správy sú významné pri týchto deťoch, avšak bez toho by boli maloleté deti T. a F. vyšetrení nie je možné prijať záver z pohľadu znalca o zmene výchovného prostredia.

PZ starej matky kladol otázky:

Napriek tomu, že ste deti nevyšetrovali viete sa vyjadriť k vysoko štruktúrovanému prostrediu, ktoré by bolo najvhodnejšie pre deti? Tak, ako fungujú reedukačné zariadenia, ktoré idú podľa určitej metodiky Min. školstva, tak si myslím, že je tam režimová liečba, kde sú určité bodové hodnotenia, kde teda je presný režim, kde sú odmeňované, je tam menej rizikových podnetov, ktoré sú v ich prirodzenom prostredí, narážal som na toto. Toto by bolo pre nich dôležité, a to aj vzhľadom k tým skutočnostiam, ktoré boli uvedené v spise, a ktoré som prijal - boli tam nejaké prejavy správania ako heteroagresívne, verbálne aj fyzicky agresívne, sociopatické prejavy, až také morálne odchýlky, aj bežných hygienických očakávaníach. Štruktúrovaným som myslel formu reedukačného zariadenia, kde budú navštevovať školu a budú vychovávaní a budú mať možnosť sa stretnúť so starou matkou. V minulosti sa to nepreukázalo ako prínosné preniesť to na starú matku.

Prečo ste odpovedali, že by mala byť nad deťmi určená ústavná starostlivosť, keď hovoríte, že má byť reedukačná starostlivosť? Nepochopili sme sa, malo by tam byť súdom nariadené pobyť v Reedukačnom zariadení.

Sú správy v spise dostatočné ohľadom D. a D. o zmene výchovného prostredia alebo je potrebné odborné vyšetrovania? Áno nevyšetрил som ich, ale vychádzal som v zmysle písomných dokumentov predložených v konaní, ako aj správ najmä zo správ RC Čerenčany, ako aj zo zmeny správania maloletých po návrate do starostlivosti starej matky a ďalej z vyjadrení starej matky a vyjadrení chlapcov si myslím, že sú citové vzťahy sú medzi nimi vytvorené, ale ako som uviedol, že schopnosť zvládania je v komunikácii starej matky nie sú, a to nemá byť osobné voči starej matke

je to typu, že ich vývin nie je dobrý, ale pokiaľ sa uvažuje, že v budúcnosti by mali byť u užitoční aj pre iných je to forma najlepšia, preto som si vychádzal z uvedených záverov.

Stará matka položila otázku: Potrebujú odbornú pomoc mal. detí? Bezpochyby áno. Už tohto času by u T. minimálne by mala byť realizovaná forma sedení príkladom môže byť, že nie každý Úrad práce, soc. vecí a rodiny má personálne vybavenie.

Na otázku súdu, či podľa Vášho názoru otvorené zariadenia a ústavná starostlivosť v centre pre rodinu, ktorý nemá striktný režim je vhodný? Nevieť to takto posúdiť, ale myslím si, že tá vysoká štruktúrovanosť je potrebná. Nejaký voľný systém by som neodporúčal. Myslím si, že tam prejavy správania sa dokážu modifikovať, ja by som do toho zľahčovania nešiel. Odborný personál sa vie vyjadriť. Nevieť to sám vyhodnotiť. Chlapci potrebujú nejaký dozor a pravidlá.

Na otázku súdu, ste názoru, že by sa to dalo zvládnuť keby boli deti v starostlivosti starej matky a bola by prostredníctvom zariadenia odborná pomoc? Nie, tam sú objektívne veci, je tam generačný rozdiel, sú tam deti, ktoré majú problémy so správaním, tam stará matka to je na bežnú mladú rodinu veľmi ťažko zvládnuteľné. To nie, to by nebolo aj keď ich má stará matka rada, ale bijú sa tam tieto dve veci a tou láskou sa to nevyrieši.

Ako hodnotíte toto vyjadrenie Reedukačného zariadenia? Nevieť sa k tomu vyjadriť, myslím si, že problémy správania sú a problém je disharmonický, ja som bol vyšetrovať v Čerenčanoch, nevyšetroval som ich, zo správ, ktoré som čítal majú disharmonické správanie. Oni fungujú pod nejakým režimom. Je potrebné si uvedomiť, že výchovné problémy mal. detí nie sú spôsobené vonkajšími faktormi (star. starej matky), ale vnútornými disharmonickým vývojom maloletých detí, ktorý predpokladám, z predložených správ a správania po návrate z Reedukačného centra do starostlivosti starej matky, kde došlo k radikálnemu zhoršeniu správania v krátkej dobe.

25. Z obsahu správy UPSVR (č.l. 821) a správy Okresného riaditeľstva policajného zboru v Trnave zo dňa 28.11.2018 (č.l.825) mal súd preukázané, že maloletý D. počas pobytu u starej matky sa v predajni Intersportu pokúsil odcudzit' tričko, ktoré poškodil, pričom pri skutku bol zadržaný predavačkou.

26. Na pojednávaní dňa 07.02.2019 UPSVR zotrval na tom, že odporúča ústavnú starostlivosť všetkým maloletým deťom. Strana starej matka maloletých uviedla, že F. navštevuje internátnu školu, je tam všetko v poriadku. Pokiaľ ide o maloletého Jakuba, tak tam sa prospech zlepšil aj prístup školy sa zlepši. Dosahuje iné výsledky, ako dosahoval min. školský rok. Spolupráca v škole je iná, tam to funguje. Predložili súdu výpis polročných známok. Od špeciálneho pedagóga predkladáme vyjadrenie. V škole v učebnom procese sa to zlepšilo. K starším chlapcom musíme vychádzať zo ZP, ktorý nie je podľa starej matky jednoznačný. Starú matku nespochybil. Zo ZP vyplýva, že sa nenašlo nič tak závažné v osobnosti starej matky, čo by ju diskvalifikovalo z výchovy mal. detí, ak samozrejme odhliadneme od jej povahy. Čo sa mne javí ako závažnejšie zo ZP je, že chlapci D. a D. nerešpektujú authority všeobecne. Nie je to o osobe starej matky, ale je to o autoritách všeobecne, čiže javí sa otázka, koho budú rešpektovať. Z môjho hľadiska by podľa mňa pomohlo nejaké terapeutické vedenie týchto dvoch chlapcov a až po absolvovaní cvičenia by nebol problém rešpektovania starej matky alebo v Čerenčanoch alebo niekde inde. Pokiaľ sa toto nevyrieši, tak je úplne jedno, či sa budeme baviť o výchovných problémoch starej matky alebo ústavu.

27. Z obsahu Rozhodnutia č.l. 775 má súd preukázané, že s maloletá F. A., bola prijatá do 5 ročníka „A“ variantu Špeciálnej základnej školy internátnej, Lomonosova 8, Trnava. Z obsahu výpisu z vysvedčenia č.l. 885 maloletej F. mal súd preukázané, že maloletá dosahuje dobré školské výsledky.

28. Z obsahu výpisu z vysvedčenia č.l. 886 maloletého T. A. mal súd preukázané, že maloletý dosahuje primerané školské výsledky.

29. Z obsahu správy RCC zo dňa 18.03.2019 plynie, že maloletý D. potrebuje stálu kontrolu a pomoc zo strany vychovávateľa pri činnostiach, na pobyt je adaptovaný, dosahuje primerané výsledky, proces reedukácie má na neho pozitívny vplyv. RCC dalo odporúčenie, aby D. v procese pokračoval.

30. Z obsahu správy RCC zo dňa 18.03.2019 plynie, že maloletý Richard patril minulý rok správaním k najlepším, bol spoľahlivý a dôveryhodný, avšak po návrate z letných prázdnin sa vo všetkých oblastiach výrazne zhoršil. Je vulgárny voči okoliu agresívny. Na začiatku druhého polroka sa jeho správanie nakrátko zlepšil, avšak následne sa jeho správanie opätovne zhoršilo. V poslednej dobe odmieta

pracovať aj na hodinách a učiteľov provokuje vulgárnymi nárazkami, jeho správanie sa začína negatívne stupňovať. Na posledné prázdniny nebol uvoľnený k starej matke vzhľadom na správanie.

31. Súd rozhodnutím 8P/54/2012-908 zo dňa 26.03.2019 rozhodol o začatí konania o nariadení ústavnej starostlivosti maloletému D. a D.. Rozhodnutie bolo doručené zúčastneným stranám na začiatku pojednávania dňa 26.03.2019.

32. Na pojednávaní dňa 26.03.2019 A. navrhla, aby prostredníctvom lekárskeho správcu bolo zistené, aký typ zariadenia vzhľadom na zdravotné problémy je pre maloletých vhodný. Napr. nech, aby ÚPSVa R zabezpečil vyjadrenia zariadenia, kde by mal byť maloletý umiestnený, či je schopné zabezpečiť potrebný typ starostlivosti. V rámci záverečnej reči strana starej matky uviedla, že z obsahu posudku plynie, že nie sú výchovné problémy spôsobené z dôvodu okolností na strane starej matky, ale ide o problém maloletých detí mimo iného problém rešpektovania autorít, čo sa prejavuje už aj ich reakciami na situáciu v Čerenčanoch, a preto sa vynára otázka koho budú vlastne rešpektovať či nariadenie ÚV splní tento účel. Stará matka je pravidelnom kontakte s p. F., ktorý bol vypočutý v tomto konaní ako svedok a ktorý sa vyjadril, že s jeho pohľadu by prospelo chlapcom terapeutické vedenie, potom by rešpektovanie autority nebolo tak u babky, ako aj v Čerenčanoch, ako aj inde. Pokiaľ ide o mal. deti F. a T. z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by existovali akékoľvek okolnosti, ktoré by odôvodňovali nariadenie ústavnej starostlivosti tak, že vo vzťahu k nim navrhujeme zastaviť konanie. Pokiaľ ide o mal. D. a na správu, ktorá bola podaná z RC Čerenčany, ktorý odporúčajú pokračovať v tomto zariadení som toho názoru, že postačuje iba výchovné opatrenie, bez nariadenie ústavnej starostlivosti, a tým pádom by mohli ostať do ukončenia školskej dochádzky v Čerenčanoch. Pokiaľ ide o mal. D. tu sa javí dôvodná potreba nariadiť ústavnú starostlivosť, avšak by navrhovala, aby sa táto ústavná starostlivosť nariadila až po ukončení 9. ročníka, aby dokončil ZŠ v Čerenčanoch s tým, že keby sa musel podrobiť nejakému terapeutickému zariadeniu psychologickému vedeniu, je dosť pravdepodobné, že by sa zmenilo jeho celkové správanie, čiže túto to dávame na zváženie súdu. Pokiaľ ide o náhradu trov konania, tu navrhujem, aby moja klientka nebola zaviazaná na náhradu trov konania, nakoľko na jej strane existujú dôvody hodného osobitného zreteľa, vzhľadom na svoj príjem je oslobodená od poplatkov v konaní, nebola tou stranou, ktorá podnecovala znalecké dokazovanie.

33. Opatrovník uviedol, že za chlapcami som bola dňa 18.02.2019 rozprávali sa nie len so sociálnou pracovníčkou, ale aj chlapcami. Maloletý D. uviedol, že cez Vianoce a prázdniny bol doma u babky, snažil sa babku poslúchať a vrátil sa načas aj s bratom. V zariadení sa cíti dobre a chcel by ísť domov. Vyjadril sa, že by sa chcel ísť vyučiť kuchára, ak je u babky, tak ho učí variť a pomáha jej. Uviedol, že by chcel ísť aj na internát. Zároveň uviedol, že u nich doma nie je humbuk, vníma to ako kľudnú prostredie, baví ho hrať futbal, RCC už nereprezentuje, lebo vraj berú mladšie ročníky. Keď bol u babky, tak za ním chodieval otec, u babky neprespával, nakoľko prespáva v Ružindole. Nosí im chlieb a pečivo a dáva im aj peniaze, každému po 5 eur. Tiež uvidel, že babka sa s otcom háda, a to tiež kvôli tomu, že príde k nej veľmi skoro ráno na návštevu. Dodal, že jeho zdravotný stav je momentálne v poriadku, že neodpadáva, užíva lieky Depakin od neurológa, ktoré má predpísané od neurológa. S bratom D. spolu držia, údajne si vychádzajú. Čo sa týka D. ten zhodnotil návrat ako jeho brat D., uviedol, že počas pobytu u starej matky chodil von s kamarátmi. Tvrdil, že sa mu darí dobre, že nedochádza do konfliktu s kamarátmi, učiteľmi a spolužiakmi. Prezentoval, že rešpektuje autority, uviedol, že neutiekol z RCC, naďalej ho baví kreslenie a grafity, je športovo zdatný, skáče saltá, strava mu v zariadení chutí, neužíva žiadne lieky, priznal sa, že si zapáli cigaretu, keď ide von na vychádzku, stará matka s ním volá každý deň. Otec volá tak, ako mu to pracovný čas dovolí. Rodina im posielajú balíky, jedlo a v balíkoch majú klobásy, chipsy a sladkosti. Dodal, že cez prázdniny pôjde na vyšetrenie do Trenčína, ale nevedel uviesť na aké. Čo sa týka z pohovoru so sociálnou pracovníčkou, tak uviedla, že obaja súrodenci boli na Vianočné prázdniny doma, vrátili sa dňa 06.01.2019, priviezla ich stará matka, v tom čase hodnotila p. sociálna D. správanie ako pokojné a správne sa aj dobre. Podotkla aj to, že vystupuje D. suverénne a vychádzal si s nimi dobre (deťmi). D. správanie, asi mesiac hodnotili ako podráždené, možno to súviselo z odmietavého stanoviska starej matky na jeho pobytu v jej domácnosti to sa ho zrejme asi dotklo a prejavoval sa veľmi impulzívne a podráždené. Vo vzťahu k spolužiakom a dospelým je voči nim vulgárny, tento slovník používa z domu, s D. bol vykonaný pohovor, po ktorom sa upokojil a neskôr bol pochválený aj na komunite. Snaží sa skorigovať svoje správanie, stará matka sa podľa vyjadrení soc. pracovníčky veľmi často a pravidelne niekoľkokrát týždni kontaktuje s deťmi a posielajú im balíky.

D. mal na vysvedčení zníženú známku zo správania, D. mal zo správania jednotku a vyučovacie výsledky boli 3, 4 mal aj jednotku a dvojku. D. mal tiež 3,4 aj 2. Zhoršil si vyučovacie výsledky o 1 stupeň. D. je šikovník a j v pracovných činnostiach a tiež rada vychovávateľa sa môžu na nich spoľahnúť. Počas rozhovoru boli deti pokojné a komunikovali. V rámci záverečnej reči E. uviedol, že naďalej zotrvávajú na vyjadrení a odporúčaní nad maloletými nariadiť ústavnú starostlivosť, ktorá by sa vykonávala v Čerenčanoch zároveň otca zaviazat' vyživovacou povinnosťou voči maloletým deťom primerane jeho schopnostiam a možnostiam s prihliadnutím na vek a potreby maloletých detí. Čo sa týka mal. F. a T. tu rovnako odporúčame nariadiť ústavnú starostlivosť nad maloletými deťmi, ktorá by sa vykonávala v ústavnom centre v Pečeňadoch a otca zaviazat' vyživovacou povinnosťou primerane jeho zárobkovým možnostiam a schopnostiam s prihliadnutím na vek a potreby mal. detí v prípade, že súd z vykonaného dokazovania zväži, že nad mal. F. a T. nie je potrebné nariadiť ústavnú starostlivosť, odporúčajú, aby bol dohľad nad maloletými deťmi T. F. a D. a D. zrušený, nakoľko ústavná starostlivosť i náhradná starostlivosť je zo zákona sledovaná úradom práce a jednak súdom, Zároveň vzhľadom na to, že mal. deti F. a T. sú staršie, vyspelejšie náklady na ich výživu sa podstatne zvýšili odporúčame, aby výživné otca na mal. deti bolo primerane zvýšené s tým, že otec bude zaviazaný povinnosťou toto výživné uhrádzať na účet príslušného úradu práce sociálnych vecí a rodiny.

34. Súd vec posúdil podľa nasledovných ustanovení právnych predpisov.

35. Podľa ustanovenia § 44 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z., o rodine (ďalej len „ZR“), náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba naväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť, ods. 2 náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím, ods. 3 náhradnou starostlivosťou je a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavná starostlivosť, ods. 4 súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

36. Podľa § 44 ods. 3 ZR, náhradnou starostlivosťou je

- a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“),
- b) pestúnska starostlivosť a
- c) ústavná starostlivosť.

37. Podľa § 44 ods. 3 ZR, súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

38. Podľa § 54 ods. 1 ZR, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

39. Podľa § 54 ods. 2 ZR, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

- a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
- b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
- c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo
- d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

40. Podľa § 54 ods. 4 ZR, súd v rozhodnutí, ktorým nariaduje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným

blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

41. Podľa § 55 ods. 1 ZR, súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

42. Podľa § 55 ods. 3 ZR, súd zruší ústavnú starostlivosť najmä vtedy, ak maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

43. Podľa § 37 ods. 2 ZR, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

- a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,
- b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,
- c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,
- d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

44. Podľa § 37 ods. 3 ZR, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odíme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely

- a) zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku, najdlhšie na šesť mesiacov,
- b) zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov,
- c) zabezpečenia resocializácie drogových a iných závislostí pobyt v zariadení, ktoré vykonáva resocializačné programy pre drogo a inak závislých.

45. Podľa čl. 5 ZR, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

46. Podľa § 81 ods. 1 ZR, ak súd rozhodne o umiestnení mal. dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti, alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov, alebo iných osôb povinných poskytovať mal. dieťaťu výživné.

47. Podľa § 81 ods. 2 ZR, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť súčasne uloží rodičom, alebo iným fyzickým osobám povinnosť poskytovať dieťaťu výživné, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

48. Podľa § 62 ods. 1 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

49. Podľa § 62 ods. 2 ZR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov, dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

50. Podľa § 62 ods. 3 ZR, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepĺnoleté dieťa, alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

51. Podľa § 62 ods. 5 ZR, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

52. Podľa § 75 ods. 1 ZR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

53. Podľa § 76 ods. 1 ZR, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

54. Súd tak ako v prvom rozhodnutí uvádza, že z ustanovenia § 54 ods. 2 Zákona o rodine vyplýva, že ústavná starostlivosť môže byť nariadená dieťaťu nielen ako „náhrada“ za osobnú starostlivosť rodičov, pretože rodičia nemôžu z vážnych dôvodov túto zabezpečiť, ale tiež ako určitý druh výchovného opatrenia, ktorý je sankciou za vadné správanie sa dieťaťa.

55. Súd konštatuje, že predmetom tohto konania je uloženie výchovného opatrenia maloletej F. a T. a nariadenie ústavnej starostlivosti D. a D.. Ako prvou časťou (hoc v rozhodnutí ide o výrok V.) sa súd zaoberal maloletou F. a T.. V priebehu konania bolo preukázané, že maloletá F. a T. mali výchovné problémy, ale najmä problémy s prospechom v rámci školy. Od prestupu maloletej F. došlo k zlepšeniu prospechu, pričom maloletý T. sa rovnako zlepšil v prospechu, čo potvrdzujú predložené vysvedčenia č.l. 885-886. Súd musí konštatovať, že nie sú dané dôvody na nariadenie ústavnej starostlivosti maloletej F. a T., ako ani uloženie výchovného opatrenia, nakoľko v súčasnosti nemajú obe deti žiadny výchovný problém, ktorý by bol v konaní preukázaný, a ktorý by odôvodňoval, čo len nariadenie výchovného opatrenia (viď ods. 43 a 44 odôvodnenia). Vzhľadom na uvedené preto súd konanie o uložení výchovného opatrenia obom maloletým deťom zastavil, nakoľko na jeho uloženie nie sú splnené podmienky a neexistujú na uvedené ani dôvody. Súd pri rozhodnutí o tejto časti vychádzal z predložených správ Základnej školy, ako aj svedeckej výpovede starého otca a učiteľov (viď ods. 18 odôvodnenia), ktoré preukázali, že s maloletou F. a T. nie sú výchovné problémy v správaní, ale len problémy s učením, pričom pri maloletej F. absentujú akékoľvek problémy v správaní. Súd súčasne konštatuje, že maloletá nastúpila na internátnu školu, kde dosahuje dobré vyučovacie výsledky. Súd k maloletému T. konštatuje, že síce tento údajne mal sa pohybovať v prostredí mimo bydliska bez dozoru, avšak toto nebolo preukázané v konaní žiadnym spôsobom (okrem v tvrdení uvedených v správe základnej školy), čo však nebolo preukázané svedeckými výpovedami, keď svedkyne uviedli, že neboli priamymi svedkami uvedených skutočností, a uvedené majú sprostredkované. Súd preto uvedené vyhodnotil ako nepreukázané, pričom súčasne nebolo preukázané, že by sa maloletý T. na verejnosti správal za ostatné obdobie nevhodným spôsobom, rovnako ako ani v škole, pričom dosahuje aj značne lepší prospech v rámci školy. Súd súčasne vyhodnotil to, že na maloletého neboli žiadne sťažnosti z okolia, prípadne nebol riešený L. políciou, prípadne príslušníkmi policajného zboru. Súd má ďalej za to, že zo svedeckých výpovedí učiteľiek maloletého T. bolo jednoznačne preukázané, že tento rešpektuje v škole pokyny, príkazy a zákazy, pričom jeho správanie v rámci prestávok nevybočuje z takého rámca štandardu, ktorý by svedčil závažnému porušeniu školského poriadku. Súd má za to, že vybočenia

zo správania maloletého sú spôsobené jeho zvýšenou fyzickou aktivitou, ktorá je zrejmá z podaných správ, ako aj svedeckých výpovedí, kde vždy maloletý je popisovaný ako fyzicky (pohybovo aktívnejší). Súd konštatuje, že predchádzajúce nedostatky v príprave na vyučovanie, prípadne aj horšie, resp. zlé vyučovacie výsledky samy o sebe nie sú dôvodom na odňatie dieťa zo starostlivosti príslušníka rodiny, nakoľko táto starostlivosť má prednosť pred ostatnými formami starostlivosti (viď § 54 ods. 1 ZR), a úplne absentujú dôvody na uloženie výchovného opatrenia v podobe umiestnenia do zariadenia za účelom odbornej diagnostiky. Súd má za to, že vzhľadom na predchádzajúce stav, ako aj záver znalca, že problémový vzorec správania by sa mohol vyskytnúť aj pri T. (resp. aj F.) ponechal nad maloletými ako výchovné opatrenia dohľad (§ 37 ods. 2 ZR), ktorý podľa názoru súdu je vhodný a vzhľadom na zodpovedný prístup UPSVR k riešeniu problémov rodiny aj efektívny nástroj, ktorý pri maloletých deťoch pri maloletom T. a F., je potrebné aplikovať aj naďalej, a preto ho súd nezrušil, ale naďalej ponechal v platnosti. Súd tiež uvádza, že základným zmyslom osobnej starostlivosti o dieťa, musí byť záujem dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, vrátane tej, ktorá je uskutočňovaná súdmi alebo inými orgánmi, pričom súd vždy prihliadne predovšetkým na záujem maloletého dieťaťa, ako aj na jeho citové väzby, vývinové potreby a stabilitu budúceho výchovného prostredia. Je teda vždy potrebné dbať na to, aby sa zabezpečili čo najpriaznivejšie podmienky pre zdarný a zdravý vývoj dieťaťa a na jeho citové väzby, ktoré sú pri F. a T. momentálne zabezpečené práve v starostlivosti starej matky. Súd vychádzajúc z uvedeného má za to, že nie sú splnené podmienky na nariadenie výchovného opatrenia v inej forme ako dohľad, a preto konanie v tejto časti zastavil. Súd súčasne záverom uvádza, že aj keby maloleté deti nedosahovali tak dobré výsledky v škole ako v súčasnosti, tak nedostatočný prospech nie je dôvodom na odňatie detí z náhradnej osobnej starostlivosti pri zohľadnení ich najlepšieho záujmu, ktorý je tu prítomný v podobe rodinného zázemia a zabezpečenia citovej potreby zo strany starej matky, ktorú im táto bezpochyby plne zabezpečuje. Súd vzhľadom na súčasný stav správania maloletej F. a T. a starostlivosti o nich, nevykonal navrhované znalecké dokazovanie UPSVR k maloletým, nakoľko uvedené posúdil ako neúčelné, nehospodárne.

56. Súd posudzoval okolnosť, či maloletému D. a D. uloží výchovné opatrenie, alebo nariadi ústavnú starostlivosť. Súd v priebehu konania uviedol zúčastneným, že zvažuje uloženie výchovného opatrenia maloletému D. už v roku 2017, k čomu vo vzťahu k D. aj došlo uznesením zo dňa 30.01.2017. Následne súd zvažoval, že konanie vo zvyšku zastaví. UPSVR navrhol vykonať znalecké dokazovanie vo vzťahu k rodine. Tu súd vychádzajúc zo záverov rozhodnutia Krajského súdu uvážil, že je vhodné počkať na výsledok výchovného opatrenia voči D., ako aj výsledok krátkodobého pobytu maloletého D. v RCC. Tento výsledok sa reálne dostavil po návrate D. z RCC, ktorý viedol k tomu, že UPSVR podal návrh na vydanie neodkladného opatrenia (viď ods. 15 a 16 odôvodnenia), nakoľko sa opätovne vyskytli vážne problémy v správaní D. aj D.. Súd vzhľadom na uvedené opätovne oboch maloletých umiestnil prostredníctvom neodkladného opatrenia do RCC, kde sa ich správanie následne znormalizovalo a fungovali v uvedenom prostredí v zásade bez problémov. Súd následne pokračoval v dokazovaní s cieľom ukončenia konania, avšak v júni 2018 došlo k excesu zo strany starej matky (viď ods. 20 odôvodnenia) kedy stará matka vzala maloletého T. do detského domova. Súd po tejto udalosti zohľadnil návrh UPSVR a nariadil dokazovanie ohľadom spôsobilosti starej matky starať sa o 4 maloleté deti. Po podaní znaleckého posudku a vypočutí znalca bolo nakoniec zistené, že problém nie je vo výchovnom prístupe starej matky, ale vychádza zo samotnej podstaty maloletého D. a D., pričom stará matka podľa znalca nie je napriek všetkej svojej snahe (podľa znalca by problém mali aj dvaja plnohodnotní rodičia) zabezpečiť taký dozor a starostlivosť, ktoré by viedli k stabilizácii maloletých, nezhoršovaniu správania, resp. k pozitívnej progresii v ich správaní. Znalec v rámci posudku a prednesu na pojednávaní prezentoval na pojednávaní tie závery, že maloletý D. a D. môžu fungovať len v režimovom zariadení, nie je pre nich nateraz vhodná náhradná osobná starostlivosť (a to ani s odbornou pomocou), ako ani detský domov otvoreného typu (ako Pečeňady), keďže deti by v uvedených podmienkach nedokázali fungovať a dochádzalo by pri nich k zhoršeniu správania (bližšie viď závery znalca ods. 23 a 24 odôvodnenia). Súd má za to, že závery znalca potvrdzuje aj reálny stav, kedy boli maloletí navrátení do domáceho prostredia, kde priamo došlo k zhoršeniu správania, resp. k zhoršeniu došlo po návrate do RCC, ako následok tohto pobytu. Maloletí D. v čase návrhu do domáceho prostredia mal pokus o krádež (viď ods. 20), resp. na samotné závery a odporúčania RCC, ktoré navrhlo maloletého D. ponechať v RCC (viď ods. 25). Rovnako pri D. bolo preukázané, že dokonca aj v režimovom zariadení ako je RCC dochádza k zhoršeniu správania, ktoré sa napriek odbornej pomoci, darí korigovať len čiastočne (viď správa RCC ods. 29 odôvodnenia). Súd má za to, že práve uvedené skutočnosti - správanie maloletého D. a D. plne potvrdzujú záveru posudku znalca PhDr. Andreja Benkoviča o tom, že nateraz by maloletý D. a D. mimo režimového zariadenia nedokázali fungovať. Súd konštatuje, že výchovné problémy oboch

maloletých sa prelínajú celým obsahom spisového materiálu a plynú z takmer každej správy školy (správ polície), ktorá je obsahom spisového materiálu, pričom tak ako uviedol znalec ich problémy v spávaní majú stúpajúcu tendenciu (najskôr D. problémy s alkoholom v roku 2016 a vulgárne vystupovanie voči príslušníkom policajného zboru), a to tak čo do obsahu, ako aj rozsahu. Maloletý D. aj po krátkom návrate z RCC (december 2016 neoprávnene vnikol do priestorov základnej školy vid' č.l. 41-42 spojeného spisu 32P/81/2017) Správanie maloletého D. sa nezlepšilo ani po uložení výchovného opatrenia, kedy po návrate z RCC (jún 2017), prakticky do troch mesiacov došlo k opätovnému zhoršeniu správania v takom rozsahu (napadol starú matku vid' ods. 20 odôvodnenia), že musel byť neodkladným opatrením opätovne umiestnený do RCC (v uvedenom čase boli opäť výrazné sťažnosti voči maloletým aj zo strany školy najmä na ich nekontrolované a agresívne správanie). Nový pobyt v rámci RCC spočiatku priniesol zlepšenie správania, avšak po návrate z leta 2018 došlo pri D. opätovne k zhoršeniu správania, a to aj už v rámci RCC, pričom toto negatívne správanie malo stúpajúcu tendenciu aj po návrate z Vianoc 2018 od rodiny. Všetky uvedené skutočnosti mal súd preukázané z obsahu správ RCC, resp. z obsahu listín pripojených k návrhu na vydanie neodkladného opatrenia spojeného spisového materiálu (vid' ods. 14 odôvodnenia). Rovnako maloletý D. po návrate z RCC mal postupne od marca 2017 zhoršené správanie (vid' ods. 20 odôvodnenia), ktoré sa vystupňovalo tak, že neodkladným opatrením bol opätovne umiestnený do RCC, pričom aj krátkodobé opustenie pobytu (v rámci uvoľnenia počas prázdnin na jeseň 2018) viedlo k tomu, že sa dopustil pokusu krádeže. Súd pobytu D. a D. v RCC pre účely tohto rozhodnutia posúdil ako absolvované výchovné opatrenia, ktoré nevedli k reálnej náprave, a preto súd pristúpil k nariadeniu ústavnej starostlivosti nad maloletými, keď dospel súd k záveru, že nie je možné zabezpečiť pre nich adekvátny prístup a starostlivosť v domácnosti starej matky, ale len v režimovom zariadení. Súd súčasne vychádzal zo záverov znalca, ktorý sám uviedol, že ak majú byť maloletý D. a D. pre seba niekedy užitoční musia byť umiestnení v režimovom zariadení inak nedokážu fungovať riadne. Tu súd vychádzal aj napr. z správy Mestskej polície zo dňa 23.10.2017 z ktorej plynie vážny incident, kedy sa D. mal pokúsiť vyskočiť z okna, kedy stará matka sama uviedla, že aj D. sa výrazne zhoršil v správaní. Súd je toho názoru, že momentálne je v najlepšom záujme maloletého D. a D., aby boli umiestnení v režimovom zariadení, t.j. nateraz v RCC, kde dokážu primerane fungovať a ich správanie je aspoň primerane regulované, kdežto mimo režimové zariadenie v prípade hoc aj pobytu trvajúceho tri mesiace, dochádza k tak závažnému zhoršeniu správania, že uvedené môže poškodiť ich samých (či už fyzicky, resp. vzhľadom na ich už možnú trestnoprávnú zodpovednosť aj v otázke ich budúcnosti). Súd dospel k záveru, že stará matka, napriek všetkej láske a snahe nedokáže zabezpečiť takú starostlivosť o deti, ktorá by viedla k ich priaznivému vývoju, pričom však tento problém nie je na jej strane, ale na strane maloletých vnukov. Súd má za to, že náprava správania maloletých už nie je možná len na základe konania starej matky, alebo otca, resp. detí samotných (nemožno vychádzať z ich vlastného prístupu k veci bez ďalšieho) ale je potrebné, aby sa tak stalo pod dohľadom odborníka na terapeutickú a poradenskú činnosť v certifikovanom pracovisku. Súd uvádza, že nastávajúce obdobie bude pre maloletých náročné, ako aj pre starú matku, pričom táto sa musí zamerať na to, aby po skončení pobytu maloletého D. a D., títo mali zabezpečené také prostredie, aby mohli fungovať, resp. zamerať sa na pomoc im už počas pobytu. Súd súčasne uvádza, že pobyt maloletých v ústavnej starostlivosti, nemusí trvať do dovŕšenia 18 roku veku, ale len do ich stabilizácie, ktorá môže byť zabezpečená aj prostredníctvom pomoci psychológa, prípadne inej odborne spôsobilej osoby. Vzhľadom na uvedené, preto súd nerozhodol o zastavení konania o uložení výchovného opatrenia, ale toto vylúči na samostatné konanie, tak aby po právoplatnosti tohto rozhodnutia mohla byť maloletým sprostredkovaná taká odborná pomoc, ktorá povedie k zlepšeniu ich správania. Uvedené však nebolo nateraz možné uskutočniť, keďže maloletý D. bude z RCC musieť byť premiestnený a až po jeho umiestnení do iného zariadenia bude môcť byť vyhľadaný odborník, prípadne organizácia, ktorá mu môže pomôcť v tejto oblasti. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol súd o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletými. Súd záverom dodáva, že v konaní bolo preukázané, že otec nie je nateraz schopný zabezpečiť starostlivosť o žiadne zo svojich maloletých detí, čo bolo v konaní nesporne preukázané vlastným konaním otca, ale aj tvrdeniami starej matky a ostatných zúčastnených, keď otec nemá vytvorené podmienky pre starostlivosť, nemá dostatočný príjem a reálne by vzhľadom na vykonávanú prácu (nočná práca), nebol ani objektívne schopný zabezpečiť dohľad a dozor nad deťmi.

57. Podľa zistení súdu z lustrácie v Sociálnej poisťovni, dosahuje otec maloletých detí príjem na úrovni minimálnej mzdy (dlhodobá), pričom tento príjem predstavuje reálne sumu 430,- eur. Matka maloletých detí nežije.

58. Súd konštatuje, že maloleté deti majú štandardné výdavky spojené s ich vekom, ktoré súd stanovil vychádzajúc z obdobných prípadov na minimálne výdavky nasledovne. V zásade súd posúdil výdavky všetkých maloletých detí nasledovne: strava 100,- eur, oblečenie -30,- eur, hygienické potreby, drogeria kozmetika 10,- eur, škola -10,- eur, ostatné výdavky 10,- eur, výdavky celkom minimálne 160,-eur.

59. Súd by mal teda rozhodnúť, že výživné bude otec platiť na každé z detí v sume 160,- eur, čo však vzhľadom na jeho reálny príjem nie je možné. Súčasne z vykonaného dokazovania má súd preukázané, že otec nevlastní žiaden majetok vyššej hodnoty, resp. akýkoľvek majetok s výnimkou predmetov osobnej potreby, pričom žije v podnájme u zamestnávateľa.

60. Podľa § 2 písm. c/ bod 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v platnom znení za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa § 3 spoločne, sa považuje suma alebo úhrn súm 93,61 eur mesačne, ak ide o nezaopatrované dieťa.

61. Podľa § 45 ods. 8 veta prvá ZR, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

62. Vzhľadom na zistené osobné a majetkové pomery otca súd mu určil platiť na výživu maloleté deti 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované dieťa, ktorá je ku dňu rozhodovania súdu vo výške 28,08 eur mesačne, čo predstavuje výživné mesačne celkom 112,32 eur, čo je 26,12% jeho čistého príjmu, čo je v súlade s rozhodovacou praxou, ktorá stanovuje výšku výživného na všetky deti na 20 až 25% čistého príjmu povinného rodiča. Súd má za to, že nie sú dôvody na určenie vyššieho výživného nakoľko otec by ho nemal z čoho platiť. Súd o výške výživného ako rozhodol v súlade s § 62 a § 63 ZR v spojení s § 75, pričom určil pri F. a T. ako miesto platenia príslušný UPSVR a pri D. a D. zariadenie kde boli umiestnení.

63. Podľa § 121 zákona č. 161/2015 Z.z., rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa menia pomery.

64. Súd súčasne zmenil ostatné rozhodnutie o určení vyživovacej povinnosti a o zverení v dotknutej časti.

65. Podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. (ďalej len „CMP“). žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

66. Súd o náhrade trov konania zúčastnených strán rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko nezistil také okolnosti, ktoré by náhradu trov konania odôvodňovali.

67. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

68. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

69. Podľa § 257 zákona č. 160/2015 Z.z., výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

70. V priebehu konania vznikli trovy konania štátu, ktoré a to v podobe znaleckých posudkov v sume 3.274,66 eur (PhDr. V. N.) a 785,66 eur (PhDr. J. Q.), o ktorých by mal súd v zásade rozhodnúť tak, že na ich náhradu zaviazhe otca maloletých detí. Súd konštatuje, že otec je nemajetný, s nízkym príjmom, žijúci na okraji spoločnosti, bez vlastného bývania a bez reálnej možnosti zlepšiť svoju neutešenú situáciu, s vyživovacou povinnosťou k štyrom deťom, pričom konanie začalo za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, kedy by otec trovy neplatil, pričom vykonanie týchto dôkazov ani nenavrhol. Všetky uvedené skutočnosti viedli súd k tomu, že štátu náhradu trov konania nepriznal, nakoľko je toho názoru, že tieto trovy by boli vymáhané bez úspechu a stáli by štát len ďalšie prostriedky, ktoré by sa nikdy nevrátili.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Podanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie (§ 38 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z.).

Podľa štvrtej časti CMP sa postupuje pri výkone rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 CMP).